

Niet bij klimaatadaptatie en groene energie alleen

Richt het vizier nu op de landbouw!

De rampzalige overstromingen in Zuid Limburg drukken ons met de neus op de feiten. Zelfs in de hogere delen van de Lage Landen zijn we niet meer veilig voor het water. We moeten daar op de preciaire locaties waarschijnlijk overgaan tot nog beduidend meer ruimte voor de dynamiek van het water. Maar met dergelijke klimaatadaptatieve waterstaatkundige ingrepen alleen, hoe inventief ook, komen we er niet. Om tot de nodige aanvullende klimaatmitigatie te kunnen komen moeten we op een veel breder terrein actief zijn dan groene energie. We moeten dan met name onze pijlen richten op ons grondgebruik en dan vooral op de landbouw, de grootste grondbezitter in ons land. Een substantieel terugbrengen van de veestapel is hier vereist - beduidend verdergaand dan vanuit stikstofbestrijdingsoogpunt nodig is. Niet alleen overigens om der wille van de klimaatmitigatie, maar ook met het oog op de nodige klimaatadaptatie - denk in dit verband bijvoorbeeld aan de bodemdaling die gepaard gaat met de diepe ontwatering van veenweidegebieden die nodig is voor de intensieve melkveehouderij. Maar een dergelijke werkelijk verdergaande verduurzaming van de landbouw staat niet op de huidige dominante politieke agenda. Dat is het grote tekort in de Nederlandse politiek - wat voor kabinet er ook komt, centrum rechts of centrum links. Deze website zal het komende jaar daarom de aandacht richten op de kritische relatie tussen waterbeleid, een al dan niet werkelijk 'groene' en 'blauwe' landbouw en de nodige flexibel-adaptatieve ver- dan wel ontstedelijking die daaruit voortvloeit. Niet in de eerste plaats in de Randstad, maar vooral in de andere twee landsdelen: Zuiderland en Noorderland. Over de driedeling tussen die landsdelen en de synenergie die uit de - niet zelden problematische - interactie tussen die drie kan voortkomen handelt het hoofdartikel in dit herfstkwartaaljournaal.